

Älvsbyns kommuns policy för anhörigstöd

Detta dokument ersätter beslut i kommunstyrelsen 2011-08-29, § 160.

Syftet med policydokument är att tydliggöra och kvalitetssäkra kommunens anhörigstödande insatser. Anhörigstödet ska genomföra hela Älvsbyns kommun, politiker, tjänstemän och omsorgspersonal. Policydokumentet ska hållas ”levande” och vara känt på alla plan i vår verksamhet. Det ska hållas aktuellt genom årliga uppföljningar samt revideras vid behov.

Anhöriga som väljer att hjälpa och stötta sina närstående måste ges förutsättningar för att orka fortsätta med det och samtidigt bibehålla känslan av livskvalitet. Anhöriga är viktiga resurspersoner och medarbetare, deras expertkunskap om sina närstående och deras omsorgsbehov bör tas tillvara. De bör få det erkännande de förtjänar. Många närstående skulle inte klara av kvarboende i ordinärt boende om inte deras anhöriga bistod med hjälp i deras dagliga livsföring.

Den 1 juli 2009 infördes en förändring i Socialtjänstlagen som förtydligar lagen. ”Socialtjänsten ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder”, SoL 5 kap 10§).

Eftersom mycket av arbetet hittills har fokuserats kring anhöriga till äldre, finns ett stort behov att utvidga perspektivet till att omfatta hela socialtjänstens område.

Exempel på personer som omfattas av bestämmelsen:

- Anhöriga till personer med fysisk nedsättning
- Anhöriga till personer med psykiska nedsättningar
- Anhöriga till personer med utvecklingsstörning eller annan intellektuell funktionsnedsättning
- Anhöriga till personer med långvarig psykisk sjukdom
- Anhöriga till personer med långvarig eller kronisk sjukdom
- Anhöriga till personer med missbruks- och beroendeproblematik
- Föräldrar till barn under 18 år med någon ovanlig sjukdom eller funktionsnedsättning
- Vuxna barn till personer med någon av ovanstående sjukdom eller funktionsnedsättning.

Barn under 18 år har inget formellt eller juridiskt ansvar för syskon eller föräldrar och kan därför inte falla in under bestämmelse i 5 kap 10§ SoL.

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Fastställt/upprättad	Beslutsinstans	Giltighetstid
Policy	Policy för anhörigstöd	2013-11-04, § 144	KS	2018-12-31
Dokumentansvarig	Version	Senast reviderad	Dokumentinformation	Detta dokument gäller för
Socialchef	4	2011-08-29, § 160	Dnr 299/13-709	Anställda, medborgare

Socialstyrelsen fick i uppdrag att utarbeta en vägledning till stöd för den nya bestämmelsen. Detta resulterade i publikationen ”Stöd till anhöriga - en vägledning till kommunerna för tillämpning av kap 5 10 § socialtjänstlagen” som utkom februari 2013. I vägledningen poängteras vikten av att anhörigstödet utvecklas:

”Kommunens ledning måste ge direktiv om hur lagen ska tillämpas genom att sätta upp mål och ta fram handlingsplaner”. Varje verksamhet inom socialtjänsten behöver göra sin analys och utveckla strategier som motsvarar verksamhetens behov beroende på vilken målgrupp det gäller. Analysen ska sedan utgöra underlag för kommunen i samarbete med hälso- och sjukvården och frivillig-, patient- och anhörigorganisationer, ska kunna erbjuda ett tidigt stöd till anhöriga (vägledningen sid 8).

Ansvaret ser olika ut på olika nivåer i organisationen, Socialstyrelsen beskriver ansvaret utifrån nivåer:

På förvaltningsnivå ligger ett ansvar för att gällande lagstiftning följs, att man avsätter tillräckliga medel och anvisar den personal som krävs för att fullgöra de uppgifter som lagstiftningen kräver.

Chef och arbetsledare har ansvar för utvecklingen av formerna för stöd, för uppföljning, för samverkan mellan olika verksamheter inom socialtjänsten och med hälso- och sjukvården.

Var och en inom socialtjänsten har ett ansvar när det gäller stöd till anhöriga och att skapa ”anhörigvänliga” verksamheter. Alla som möter anhöriga i sitt dagliga arbete har ansvar att uppmärksamma dem, att se deras behov och att ge stöd.

Anhörigkonsulents roll kan vara:

- Ha ett övergripande strategiskt arbetssätt
- Vara anhörigas språkrör, stötta och medverka så att anhörigas behov och intressen i största mån tillgodoses.
- Finnas till hands för frågor och rådgivning för implementering av anhörigstöd i personalgrupper
- Informera och medverka vid utbildningar i anhörigfrågor i olika målgrupper
- Medverka till attitydförändring i syfte att få in anhörigperspektivet som en naturlig del.
- Medverka till att nätverk bildas samt utveckla samverkansformer med olika intresseorganisationer och frivilliga
- Erbjuder frivilliga en meningsfull uppgift som ökar välbefinnande hos såväl den frivillige, som den som tar emot hjälp.
- Samverka med regionen i syfte att förbättra villkoren för anhöriga längs hela vårdkedjan
- Samordnare för träffar.

Definition av vem som är anhörigvårdare/anhörigomsorg

Den person som inom familjen, släkten eller vänkretsen hjälper någon som på grund av sjukdom, ålder, funktionshinder eller psykiska funktionshinder inte längre klarar av sin vardag på egen hand. Vanligtvis är den som ger stödet en anhörig, men det kan även vara en granne, god vän eller annan som träder in och tar rollen som anhörig. Det är inte nödvändigtvis så att den som ger stöd delar bostad med den person som får hjälpen.

Begreppet anhörig används för att tydliggöra att policyn inte endast omfattar den som har släktskap med den enskilde. Det är den som behöver vård och omsorg som avgör vem som är anhörig. Policyn omfattar alla som vårdar/hjälper en person oavsett släktskap eller relation.

Kvalitet

Genom att hålla hög kvalitet i de verksamheter och insatser som erbjuds skapar vi indirekt goda förutsättningar för anhörigas situation. I alla stöd insatser gentemot anhöriga måste kvalitén vara hög för att man ska använda sig av och se dessa som möjliga stödalternativ.

Bemötande och delaktighet. De anhöriga ska bemötas på ett bra sätt av samtliga aktörer i kommunens verksamhet. Deras erfarenhet och kunskaper ska tas tillvara på ett respektfullt sätt som genererar tillit och förtroende, de ska ses som en samverkanspartner och en resurs. All personal, oavsett profession, ska ha ett förhållningsätt så att den enskildes och dennes anhörigas integritet bevaras. En tillåtande atmosfär ska råda och anhöriga ska få vara delaktiga i omsorgen om så önskas. Erkännande, respekt och delaktighet är kanske det allra viktigaste, enklaste och mest efterfrågade stödet till den person som vårdar eller stödjer en närstående. Vid upprättande, uppföljningar eller förändringar i genomförande planen ska anhöriga erbjudas delta om den enskilde önskar.

Individanpassat stöd. Varje anhörigs situation är unik. Stödet ska vara individanpassat, flexibelt samt hålla en god kvalitet. Det stöd och hjälp som anhöriga utför på frivillig basis ska aldrig upplevas som ett tvång. Anhörigstödet skall sträva efter att spegla samhället vad gäller kön, ålder och etnicitet.

Tillgänglighet/Informationsspridning

Anhörigstödet ska vara lättillgängligt och målsättningen ska vara att kunna verkställas stödet med kort varsel. All personal som arbetar inom socialtjänstens verksamhet ska kunna förmedla/hänvisa till anhörigkonsulent eller ge aktuell information. Information om vilka anhörigstödande insatser som finns ska förmedlas genom uppsökande verksamhet, utskick av broschyr, kommunens hemsida, annonser i tidningar samt via handikapp- och pensionärsorganisationerna, Älvsbyns församling och Hälsocentralen.

Hemsidan ska kontinuerligt uppdateras så att den alltid innehåller aktuell information. På hemsidan ska finnas kontaktinformation, program för anhörigträffar, anhörigstödande insatser samt att anhörigstödet är kostnadsfritt. Information ska finnas på fler språk än svenska. Annonsering sker under uppstart av anhörigträffar samt vid speciella tillfällen.

Samverkan med olika partner

Kommunen ska fortsätta samarbeta med handikapp- och pensionärsorganisationerna, Älvsbyns församling samt Hälsocentralen. Detta för att utveckla och finna nya samverkansformer och för att effektivt fortsätta sprida ut information om anhörigstödet. Arbetsgruppen som är upprättad av dessa samverkanspartners ska arbeta för att fortsätta träffas regelbundet. Anhörigkonsulent är ansvarig för sammankallande till dessa träffar samt skriver protokoll från träffarna.

Mötesplats för anhöriga

Kommunen ska arbeta för att regelbundna anhörigträffar även fortsättningsvis hålls i samverkan med handikapp- och pensionärsorganisationerna samt Älvsbyns församling. Syftet med träffarna är att anhöriga ska ges möjlighet att träffa andra i liknade situation. Vilket i sin tur kan leda till att nya nätverk skapas. Innehållet i träffarna ska varieras med föreläsningar, underhållning samt tid för samtal och samvaro. Fika säljs till självkostnads pris, värskapet fördelas mellan samverkanspartnerna.

Olika avlösningformer

Avlösningen kan ske på olika sätt. Bra avlösningformer måste finnas för att bryta isolering, ge möjlighet till egentid samt för att förebygga ohälsa. Genom tillgång till korttidplatser och möjlighet till dagverksamhet, trygghetslarm, avgiftsfri avlösning i hemmet eller hemtjänst. Kommunen ska arbeta med att göra avlösningformerna mer lättillgängliga och individanpassade.

Andra anhörigstödande insatser

I vissa fall kan efter biståndsbeslut den enskilde beviljas en anhörigvårdsanställning. Anställningen erbjuds till anhörig som delar hushållsgemenskap, är under 67 år samt har en närstående med sådant omfattande omvårdnadsbehov att hjälp av hemtjänsten inte är tillräckligt. Den anställde anhörigvårdaren ska ges samma stöd som annan anställd personal. Olika former av utbildningar exempelvis lyftteknik ska även erbjudas till dem. Enhetscheferna i hemtjänsten är ansvariga för att regelbunden kontakt hålls med anhörigvårdarna.

Studiecirklar i utbildande syfte ska kontinuerligt erbjudas anhöriga. Kommunen ska då arbeta för att deltagande ska vara möjligt genom att erbjuda olika avlösningmöjligheter.

Stöd till anhöriga kan även ske genom enskilda eller gruppsamtal med anhörigkonsulent.

Uppföljning av kommunens anhörigstöd

Vartannat år ska en enkät lämnas ut till för kommunen ”kända” anhörigvårdare och anhöriga. Anhörigas situation ska kontinuerligt belysas för tjänstemän, omsorgspersonal, politiker samt deltagarna i arbetsgruppen för anhörigstöd och de anhörigstödande insatserna som finns ska vara kända för samtliga.

Efter sammanställning av enkät ansvarar anhörigkonsulenterna för att den redovisas till ovan beskrivna berörda parter. Svaren på enkäten ska vara till hjälp för att utvärdera om kommunens anhörigstödande insatser är tillräckliga och att intentionerna i detta policydokument uppnås.

Utveckling

- Varje verksamhet inom socialtjänsten bör utveckla en strategi och handlingsplan som gäller anhörigstöd i alla socialtjänstens målgrupp, oavsett ålder.
- Utveckla anhörigstöd mot de målgrupper som inte erbjuds anhörigstöd.
- Utredda om Internetbaserat anhörigstöd skulle vara ett komplement till det fysiska anhörigstödet.
- Förbättra information på kommunens hemsida, information på fler språk, lättläst version samt aktuell information.
- Upprätta rutiner/riktlinjer för hur ”nya” anhöriga.
- Klargöra var i organisationen anhörigstödet ska placeras. Anhörigstödet placering är viktig för verksamhetens förutsättningar att bedriva en aktiv verksamhet.

Mål

Älvsbyns kommuns policy om anhörigstöd innebär att vi ska ha en helhetssyn på människan. Vi anser att människor har sina individuella behov men också del av ett socialt sammanhang. Anhöriga som vårdar eller stödjer närstående ska känna sig delaktiga och uppmärksammas för sina insatser. Deras kunskap ska tas tillvara på ett respektfullt sätt som genererar ett ömsesidigt förtroende.

Vår verksamhet ska genomsyras av ett anhörigvänligt förhållningssätt vilket innebär att anhöriga ska känna sig sedda, lyssnade till och respektfullt bemötta.